

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

Articulus I. Quid, & quotuplex sit discursus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

DISPUTATIO I.

De Discursu in genere.

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit Discursus?

538. **D**ico. Discursus, ab analogia cum cursu materiali, in quo currens ab uno ad aliud progreditur, sic dictus, est *Oratio, in qua unum ex alio infertur.* v. g. Deus est summum bonum; ergo est summè amandus. Id, ex quo infertur, *Antecedens* est, vel *Præmissæ*. Id, quod infertur, est *consequens*. Ipsa connexio antecedentis cum consequente dicitur *consequentia*, exprimiturque per particulam *Ergo*, vel æquivalentem. Dum negatur consequentia, negatur veram dari connexionem consequentis cum antecedente, ob quam consequens inferri ex antecedente legitimè possit. Contingit hoc subinde, licèt antecedens, simul & consequens de se verum sit. v. g. *Aristoteles est substantia; ergo est homo*, ubi consequente de se vero, negatur consequentia; quia consequens non legitimè infertur, cùm Aristoteles non ideò est homo, quia est substantia. Adverte hic, in discursu consequens, nunquam verò consequentiam distingui; hæc enim necessariò vera, vel falsa est: illud autem plures habere sensus potest, adeoque quoad unum sensum connexum esse potest cum antecedente, & non connexum quoad alterum. Hinc conceditur dari consequentiam, si consequens accipiatur
secun-

secundum unum sensum, & negatur dari, si sumatur secundum alterum. Prætereà hîc notandum venit, quòd consequentia bona esse possit vel *materialiter*, sive *vi materiae*, vel *formaliter*, sive *vi formæ*. *Bona materialiter* est, quando consequens ex antecedente tantum inferitur, ob connexionem ipsarum rerum inter se, non autem ob terminorum, & propositionum dispositionem; unde in alia materia, in qua similis connexio non est, licet sit similis dispositio, malè talis consequentia inferetur. *Bona formaliter* est, quando consequentia est legitima ob terminorum, & propositionum dispositionem, ita ut in nulla simili argumentatione dari possit antecedens verum, consequente falso. Exempla horum in Philosophia passim occurrunt.

539. *Dico 2.* Discursus alius est virtualis, alius formalis. *Virtualis* est actus simplex veritatem unam in alia attingens, & cognoscens: v. g. *Deus est summè amandus, quia summum bonum*; hic discursus angelis convenit. *Discursus formalis* est illatio unius ex alio per plures distinctos realiter actus. Porro discursûs species sunt sequentes: *Inductio, Exemplum, Dilemma, Sorites, Enthymema, Syllogismus*. De quinque prioribus speciebus consule *Dialecticam P. Du Trieu Tract. 3. P. 2. Cap. 3. a. 1. & seqq.* De syllogismo, tanquam specie discursus perfectissimâ in sequenti disputatione fusiùs agetur. Hic ea solum adhuc pertractanda, quæ discursum in genere concernunt.